

computerschermen aan het Prins Willem Alexanderhof 5, hartje Den Haag.

KB-leden zien nog veel meer kranten

De KB biedt tegen geringe betaling veel extra's, waaronder de nieuwsdatabank LexisNexis Academic NL (zie <http://catalogi.kb.nl/#>). Deze online dienst toont in een tekstversie nieuwsartikelen van recente jaargangen van tientallen regionale, nationale en internationale dagbladen. Wie hier de zoekterm "tijdschriftenverzamelaars" opgeeft, vindt 17 resultaten, waaronder een artikel over Andries Kreuzen uit het *Dagblad*

van het Noorden van 14-9-2002, over Jan de Wit uit het *Brabants Dagblad* van 4-2-2000, een satirische column van Hans Renders (de huidige hoogleraar Biografie) over de dwangneurose van krantenverzamelaars en over *Au Courant* 5/3, pag. 18 in *NRC Handelsblad* van 14-12-1991 en over de eerder genoemde tentoonstelling in Nieuwspoort in het *Algemeen Dagblad* van 1-12-1993. Zo vind je nog eens wat voor € 15/jaar! Kortom: vanaf een betaalde site van de KB komen we terecht bij titels (bv. *Algemeen Dagblad*) en perioden (van 1980 tot heden) die ontbreken op de openbare KB-website.

Paul Klein

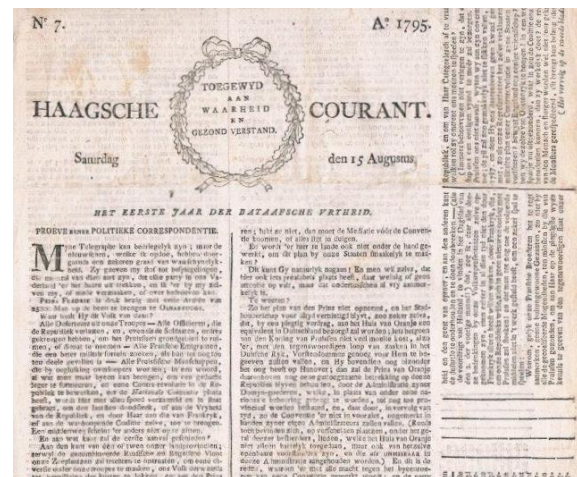
Ontboezeming van een (kranten)verzamelaar: hoe kom je ertoe om juist dat object te gaan verzamelen?

Verzamelen is volgens mij een aangeboren bezigheid: je doet het overigens of je doet het niet, maar meestal is er een reden om tot het vergaren over te gaan. Als je ouders iets verzamelen, wordt die bezigheid soms al vroeg overgenomen door de kinderen, wellicht met een ander object. Die hobby kan ook ontstaan na een bezoek aan een verzamelaars. Meestal begint die interesse in het begin met liefhebbers die over beperkte middelen beschikken. Je kunt postzegels gaan sparen, alleen is een unieke Mauritiuszegel of die Black Penny onbereikbaar. Zij die over meer dan los geld beschikken – en dat geldt natuurlijk voor alle unieke stukken – kunnen aanschaffen wat ze willen, of is het dan geen verzamelen meer? Of je nu arm bent of rijk, toch is het aanleggen van een verzameling een mooi tijdverdrijf!

Leerling-journalist voor enkele maanden

Ik had er altijd naar gestreefd om journalist te worden, dus na mijn schoolopleiding werd ik als leerling-journalist aangenomen bij de Provinciale Zeeuwse Courant (tegenwoordig PZC), hier in Vlissingen. Als junior kreeg je natuurlijk allerlei niet-journalistieke opdrachten. Zo werd ik om de haverklap door de senioren om koffie gezonden of talloze keren heengezonden met copy voor de drukkerij. Bovendien was het vaste prik om

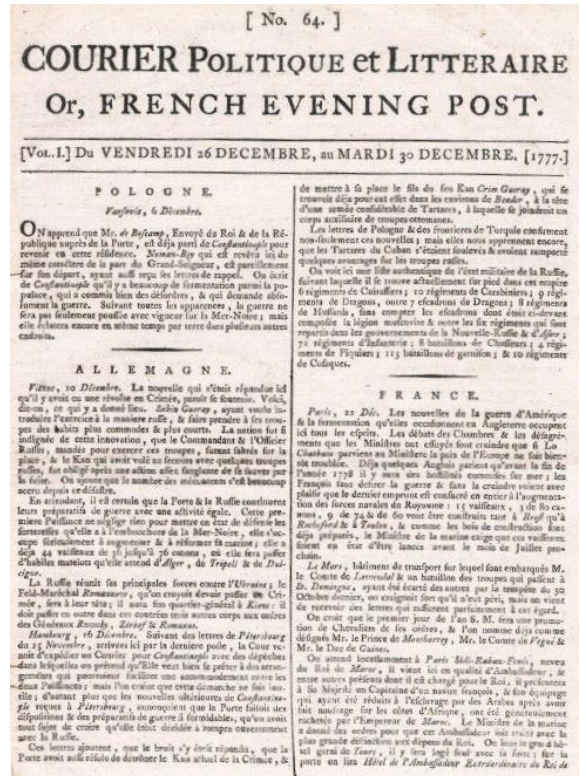
elke morgen de grote postzak te ledigen en al die dagbladen in vakken te steken en die van de vorige dag te verwijderen zonder dat de senioren er ooit naar hadden gekeken! Een enkele keer mocht ik de vergadering van een plaatselijke voetbalclub verslaan en er een artikel over te schrijven, dat overigens altijd zeer verkort werd geplaatst. Omdat ik Belg ben en er in Vlissingen naast het Nederlands Loodswezen ook een Belgisch Loodswezen is gevestigd, werd mij daar een kantoorbaan aangeboden en, hoewel ik daar niet veel voor voelde, gaf het daar te verdienen salaris de doorslag, want dat bedroeg niet minder dan tien keer de aalmoes van de krant. Je zou dus niet overstag gaan? Het werd dus wel een hele korte journalistieke loopbaan! Toch bleef ik geïnteresseerd in de pers, al was het misschien

alleen door het idee om die 125 Nederlandse dagbladen (want zoveel verschenen er in die tijd in Nederland!) in een verzameling te bewaren. Ik haalde de 'koppen' eraf en begon in feite met een enorm aantal. De loodsen brachten voor mij kranten mee van de buitenlandse schepen en zo groeide een verzameling uit tot vele duizenden krantenkoppen. Ik heb ze ooit in Delfzijl in een expositie getoond. Toen ik enkele jaren later een origineel oud Belgisch exemplaar uit 1830 kreeg, kon ik daarvan geen krantenkop halen. Er werd in dat exemplaar uitgebreid verslag gedaan van het begin van de Belgische opstand! Daar haal je gewoon geen kop vanaf! Dat was het begin van een verzameling historische kranten en het einde van de 'koppen'-collectie.

Hoe kom je aan die historische stukken? Avonturen rond de aanwinsten van soms zeldzame exemplaren!

Je bezoekt boekenveilingen en omdat niet iedereen interesse heeft in oude kranten, kan je tegen redelijke prijs dergelijke stukken kopen, tenzij een museum of instituut een hiaat wil aanvullen en er genoeg fondsen ter beschikking voor heeft. Sommige boekantiquaren hebben wel belangstelling als de prijs niet te gek wordt. Toch moest ik wel eens diep in de beurs tasten om een jaargang toegewezen te krijgen. Omdat ik in die tijd veel collega-verzamelaars had, kon ik ze voorzien van items uit de banden voor hun collectie en daarmee werd de investering een beetje teruggehaald. Je moet als verzamelaar ook wel eens geluk hebben! Voor een redelijke prijs kocht ik op een veiling in Londen enkele jaargangen van de eerste Franse *Gazette* uit de prille 17de eeuw. In Frankrijk zouden die banden zeker het dubbele hebben opgebracht, maar de Engelsen zijn nu eenmaal niet bezeten van de Franse taal. Door verkoop van enkele latere jaargangen kwamen er weer wat fondsen retour. Veel geluk had ik ook tijdens een boekverkoop in Den Haag, toen mijn grootste concurrent, een plaatselijke antiquair, te laat in de veilingzaal arriveerde en mij vlak ervoor een schitterende collectie 's-Gravenhage was toegewezen! Bij die partij zaten zeer zeldzame stukken, waaronder die

Haagsche Courant uit 1795 met een wel heel bijzondere vignet!

Tijdens een boekenbeurs in Maastricht kocht ik een pamflet, dat veel kleiner was en daarmee afweek van de gangbare maat. De standhouder wist niet wat het was dat tussen zijn papieren zat, dus verkocht hij het aan mij voor een vriendenprijsje van 15 gulden. Ik had al direct de naam van de drukker, Mommaert, herkend en was verheugd om dit stuk in de collectie op te nemen, vooral omdat ik naderhand zelfs tot de ontdekking kwam dat ik met dit stuk eigenaar was geworden van de oudste krant van Brussel, de *Relacion Veritable* uit 1622! Toen ik, op vakantie in Brighton, weer eens op zoek ging naar aanwinsten, kwam ik bij een oude bookshop, waarvan de eigenaar mij naar de kelder zond, omdat hij daar nog ergens een partij newspapers had liggen. Ik mocht even zoeken en vond een doos met een zestigtal nummers van de *Courier Politique et Littéraire, or, French Evening Post* uit 1777. Weer dus een Engelse franstalige krant. Helaas waren ze erg vochtig en daarom was de prijs navenant. Ik vermoed dat de verkoper blij was ervan af te zijn! Samen met mijn vrouw heb ik op een bank aan de boulevard een hele zonnige middag de krantjes staan drogen op de leuning en kreeg daarbij veel bekijks, zelfs waren er

enkele Franse toeristen, die ze wilden lezen en zij genoten van de berichtgeving over de Amerikaanse burgeroorlog!

Het belang van adverteren en de resultaten

In de loop der jaren heb ik heel wat geadverteerd in verzamelbladen in binnen- en buitenland. Soms werd de vraag naar historische kranten beloond. Eens echter in de 70'er jaren werd mij door een handelaar in Londen een drietal *aerial leaflets* uit de laatste oorlog aangeboden naar aanleiding van mijn advertentie. Ik heb die gekocht, want in die jaren waren ze erg gewild en ik had al enkele pamfletten overgenomen van wijlen Jan de Groot, een expert op dat gebied, tegen een fikse prijs. Vlak na de aankoop werd ik weer gebeld door diezelfde handelaar met een aanbieding van nog een twintigtal van die pamfletten tegen gereduceerde prijs, die ik dus ook kocht.

Maar, geloof het of niet, nadat dat stelletje was betaald, hing hij opnieuw aan de telefoon en vroeg of ik tenslotte ook interesse had voor hetzelfde materiaal, maar nu een aantal van zo'n 900 stuks. Hij daalde natuurlijk opnieuw met de prijs en ik was koper. Ik zou ze zelf in Londen ophalen en ter herkenning zou hij met een krant voor de borst lopen!

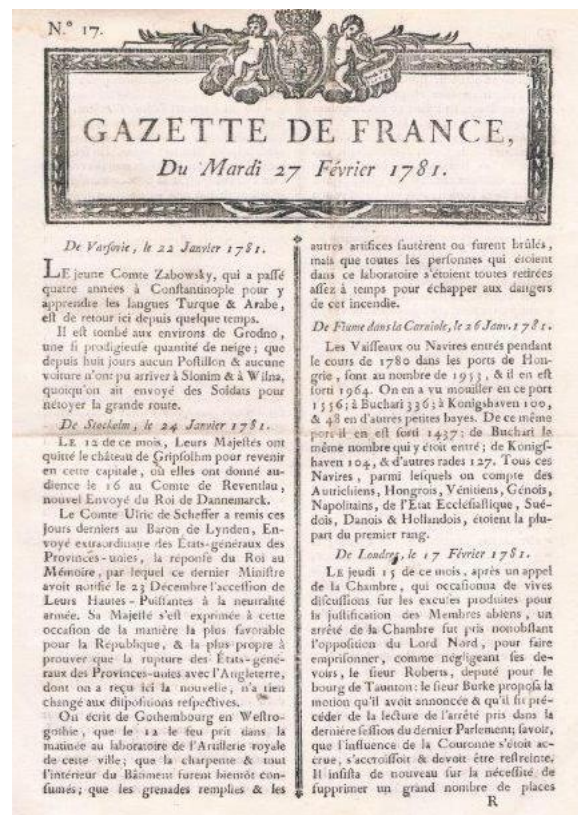
Afspraak was in het Victoria station en inderdaad ik zag hem lopen vanuit een restaurant met een *Nachrichten für die Truppe* voor zijn borst! Ik kreeg een grote koffer vol met oorlogspamfletten en hij zei me, dat hij er nog enkele tientallen Franse exemplaren had bijgevoegd, *Tous les Fronts* en *Le Courrier de l'Air*.

Ze waren alle in onberispelijke staat en op mijn vraag waar ze vandaan kwamen, vertelde hij dat ze afkomstig waren van een oud-medewerker van die drukkerij en dat hij elke dag een partij mee naar huis nam. Na zijn overlijden heeft zijn dochter ze verkocht aan de man van wie ik ze nu overnam. In feite hebben ze nooit dienst gedaan en werden nooit verspreid via de lucht! Ik heb er heel wat vrienden van de groep oorlogsdokumentatie een plezier mee gedaan!

Vrije reis met kinderen naar New York dankzij een leuke partij kranten en een gevaarlijke reis retour ...

Zo gebeurde het dat een New Yorkse handelaar reageerde op mijn advertentie in een blad uit die stad. Hij bood mij een collectie Franse kranten *Gazette de France* aan uit de jaren van die grote Amerikaanse revolutie.

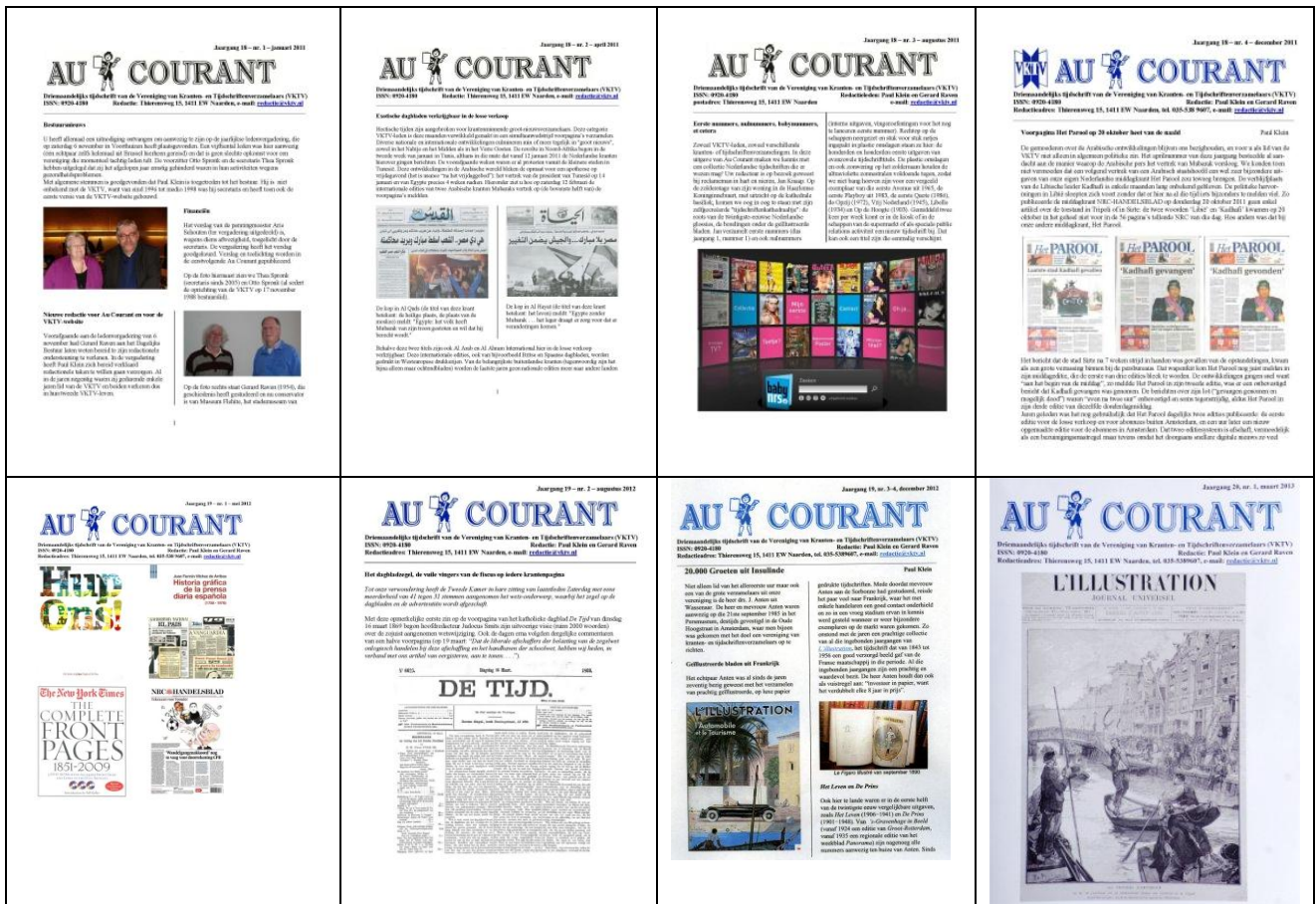
Een zevental banden waren niet zo erg hoog geprijsd, dus ik had interesse, maar vooral omdat ik wist dat er in diezelfde stad door een

Frans instituut naar werd gezocht! Ik ging akkoord met de prijs en bood ze direct aan bij het instituut, dat onmiddellijk enthousiast reageerde en ze zeker wenste over te nemen. Ik ben met mijn kinderen naar New York getogen en heb de partij bij de handelaar opgehaald. De volgende dag bracht ik met de kranten een bezoek aan het Franse instituut, waar ik heel goed werd ontvangen als bracht ik een voorraad goud ... Ik heb daar met de familie een week doorgebracht en dat kon bekostigd worden door die transactie!

Overigens ging de terugvlucht met de KLM niet zo goed, want nauwelijks vertrokken of de piloot riep om dat hij terugvlieg wegens brand in de laadruimte. Hij landde in het Canadese Gander, waar de passagiers twee dagen verbleven en toen verder reisden naar Amsterdam. Dit incident heeft op 22-8-1981 nog de voorpagina van *De Telegraaf* gehaald (terug te vinden op kranten.kb.nl). Overigens was de brandmelding loos alarm!

Dit waren enkele van de avonturen van een krantenverzamelaar en de manier waarop hij van sommige kranten eigenaar werd.

Louis Nierijnck

Hierboven zijn de covers van de vorige acht nummers van *Au Courant* afgebeeld. De redactie ontvangt graag artikelen van u als lid van de VKTV, bijvoorbeeld over uw eigen verzameling of over iets anders dat uw interesse heeft. Uw redactionele bijdrage kan dan in het septembernummer van 2013 gepubliceerd worden.